

grafi ved en videregående uddannelse vil bogen også med udbytte kunne bruges som opslagsbog.

Bjarne Holm Jakobsen

Sheila Ross: Soil processes: a systematic approach.

Routledge, London 1989. X, 444 s., ill. 24 cm. GBP 75.-.

Som titlen ikke kun antyder, omhandler bogen processer i jordbunden og på et niveau, hvor et bredt kendskab til flere emner inden for jordbundslæren er en forudsætning. Bogen kan betragtes som et bindeled mellem bøger af deskriptiv karakter, hvor jordbundsprofiler og den geografiske fordeling af jordbundstyper gennemgås, og bøger der omhandler specifikke processer – fx kation/anion reaktioner med partikeloverflader – ud fra kemiske og fysiske modeller.

Bogen er inddelt i 4 hovedafsnit med det formål at præsentere et hierarki af processer med stigende kompleksitet: 1) Processer der danner jordbundens udgangsmateriale, 2) processer der danner jordbundens horisonter, 3) dynamiske processer i rodzonen, 4) processer der skyldes menneskets indgriben og behandling af jorden. Derigennem får man også en idé om jordbundsprocessernes rumlige og tidsmæssige skala. Bogen er dog begrænset til kun at omhandle processer i tempererede områder.

Den indeholder mange litteraturhenvisninger, hvilket betyder, at flere afsnit kan anvendes som oversigtsartikler og indgang til nærmere studie af de pågældende emner. Desværre indeholder bogen nogle skønhedsfejl i form af ukorrekte henvisninger til formler og sider, men alt i alt er det absolut en god bog.

Henrik Breuning-Madsen

The World Bank Atlas 1989.

The World Bank, Washington, D.C. 28 s., ill. 24 cm. USD 5.95.

Lækker lille tryksag, ca. 40 oplysninger i tal for klodens lande og en halv snes kort suppleret med diagrammer viser den økonomiske udvikling og mangel på samme. Kortene er i flotte farver, der næppe kan kopieres, men som fint viser de regionale forskelle. Den store tabel giver materiale til mange timers interessant sysler.

Henning Mørch

Dietmar Henze: Enzyklopädie der Entdecker und Erforscher der Erde.

Lieferung 12, 1988: La Ro-Law.S. 151-286. 28 cm. ATS 650.-.

Lieferung 13, 1989: Low-McMinn.S. 287-414. 28 cm. ATS 650.-. Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, Graz.

Udgivelse i hefter, hvor teksten begynder og ender midt i en sætning, er en pestilens for modtager, men måske en fidus for udgiver. Med disse 2 hefter er man vel godt halvvejs. Nogle biografier giver blot et par linier evt. uden henvisninger - uden eller med meget begrænset informationsværdi. Diego Machucu opdagede 1539 floden S. Juan, Nicaragua. Eksemplet viser den generelle synsvinkel; man må vel formode lokale har haft et vist kendskab – vasket, svømmet, fisket, druknet i den flod. Styrmand Makkink "skønt meget ung" besejlede 1878 Batang Hari, Sumatra, og foretog adskillige astronomiske stedsbestemmelser. Eneste dansker i denne omgang er vist Peter Lassinius, der rejste med Bering. Ældste opdagelsesrejsende er den romerske Sahara-rejsende Maternus. Til det mere kuriøse stof hører den franske de la Marini re, der var med på et dansk ishavstogt 1653 og siden udgav nogle meget vidtløftige skildringer; Nordenskiöld kaldte ham Nordhavets Münchhausen.

Det kan altid diskuteres, om den rette fordeling er 8 sider til Alex. Mackenzie og Ludwig Leichardt, 11 til Magellan, 16 til Feodor Petrowitsch Litke; Livingstone får godt 20 af de 2-spaltede sider med 3 spalter henvisninger. De fleste får i det mindste en halv spalte og et par henvisninger. Anmelderen har en udokumenteret mistanke om nogen overvægt med hensyn til mellemeuropæiske opdagere. Men hvad er vel objektivitet? I alle tilfælde må der foretages mange valg; noget afhænger givetvis også af grundmaterialets tilgængelighed. Som helhed er det et grundigt værk og en guldgrube for opdagelsesrejseshistorieinteresserede.

Henning Mørch

John Small & Michael Witherick: A modern dictionary of geography. 2. ed.

Arnold, London 1989. 247 s., ill. 24 cm Paperback ed.: GBP 8.95. Boards: GBP 25.-.

Udarbejdet i samarbejde mellem en natur- og en kulturgeograf. Der er en rimelig balance mellem fagets mange delfag. Der er cirka et hundrede ny stikord. Der er 10 nye illustrationer, hvilket er alt for lidt, da det er den mest åbenbare fejl ved bogen, at der

er for få illustrationer. Litteraturhenvisning - enten for de enkelte stikord, hvilket ville være det herligste, men også fordyrende og arbejdskrævende, eller til en håndfuld centrale, mere omfattende værker - ville have været godt. Som helhed et godt og billigt bud på en opslagsbog, som mange kunne have god gavn af.

Henning Mørch

Bibliographia Cartographica, vol. 15 (1988). Red. Lothar Zögner.

Saur, München 1989. XI, 260 s., 21 cm. DEM 120.-.

Nyttig hånd- og årbog for kartografisk interesserede. Inddelt i tematiske og regionale afsnit. En håndfuld snedige forsøg på at "overliste" den - med skyldig hensyn til udgivelsesår - faldt så absolut ud til redaktionens fordel.

Henning Mørch

Andrew Goudie: The human impact on the natural environment. 3. ed.

Blackwell, Oxford 1990. XI, 388 s., ill. 25 cm. GBP 30.-.

Bogen har beholdt sit tidligere omfang, men er gennemgribende revideret. Der lægges mere vægt på en række problemkredse, der er kommet i vælten i det sidste årti - især m.h.t. atmosfæren. Bogen spænder vidt, og derfor er det uretfærdigt at gå i detaljer med et og andet, som en og anden ville have hånderet anderledes. Som helhed er bogen velskrevet, veldisponeret og velillustreret. Der er gode eksempler, gode stikord og gode referencer. Den er et godt eksempel på integreret, funktionel geografi. Det er en anbefalelsesværdig introduktionsbog, der må være guf i lyset af den seneste gymnasiegeografivejledning.

Henning Mørch

Sven Illeris: Services and regions in Europe.

Gower Publishing Company, Aldershot, Avebury 1989. XIV, 222 s., 23 cm. GBP 25.-.

Bogen er en engelsksproget udgave af 'Service og lokal erhvervsudvikling' fra 1987. Den indledes med en diskussion af servicebegrebet; de almindeligt anvendte definitioner er negative, dvs definerer begrebet som ikke-produktion, ikke-fysiske varer etc. dvs en restgruppe. Men når ca 70 % af arbejdsstyrken er beskæftiget i denne kategori må der en mere nuanceret begrebsdannelse og -analyse til. Det forsøger forfatteren gennem en kort, men god diskussion. Efterfølgende diskuteres forskel-

lige nyere forslag til klassifikation, undertiden med mere end en dimension. Bag flere af overvejelserne ligger en apriori opfattelse af produktive/ikke-produktive aktiviteter, et forsøg på at finde de 'dynamiske' brancher etc. Forfatterens konklusion er, at der er meget lidt vundet ved at ændre de eksisterende ISIC og NACE klassifikationer til fordel for andre, lige så stive definitioner.

Herefter tages fat i diskussionen om husholdningernes og virksomhedernes serviceforbrug; vil det fremover blive 'trukket tilbage' eller vil flere og flere funktioner blive eksternaliseret? Der er mange modgående strømme – de løntunge funktioner erstattes ofte af husholdningsmaskiner, eller omgås via automatisering. Desuden kan den ændring af erhvervs- og livsstilen, der satte ind med kvindernes ligeberettigelse og erhvervsdeltagelse, næppe vendes. Et fundamentalt argument for ændret fordeling af servicefunktionerne har været den lavere produktivitetstigning. Det er imidlertid særdeles vanskeligt at give et håndfast bud på produktivitet udviklingen i serviceerhvervene.

Bogen slutter med et længere kapitel om lokaliseringskonsekvenser; konklusionen er en deling mellem stedbundne funktioner – typisk de der betjener husholdninger og mindre virksomheder – og de mere dynamiske funktioner, der kan betjene sig af telekommunikation mm.

Herefter følger godt 50 siders bilag, hvor dels den regionale erhvervsudvikling og dels nogle modeller for regional erhvervsudvikling gennemgås.

Hans Thor Andersen

Timothy Barnekov, Robin Boyle & Daniel Rich: *Privatism and urban policy in Britain and the United States.*

Oxford University Press, Oxford 1989. XIV, 267 s., 24 cm. GBP 35.-.

Privatiseringsbegrebet dukkede for alvor op sidst i 1970'erne og blev i det følgende årti søgt omsat i praksis i USA og UK. Et generelt behov for nytænkning i bypolitikken blev derfor overtaget af privatiseringens tilhængere. Så massivt at bypolitik i det post-industrielle, high tech samfund er blevet identisk med deregulering og privatisering. Resultatet har været, og er, en ændret prioritering af de samfundsmæssige opgaver, samt etableringen af en anden værdiskala: Økonomisk effektivitet og vækst er blevet den altoverskyggende målsætning for bypolitikken. Til gengæld er de sociale behov blevet stærkt reducerede;

overladt til individet eller markedet. Denne omlægning af den angelsaksiske bypolitik er for længst smittet af på resten af Europa, omend ikke uden betydelige modifikationer.

Bogens emne er privatisering og bypolitik i USA og UK. Det kommer den godt rundt om og ned i de mindste detaljer, men til gengæld mister læseren overblikket. Det må søges andetsteds.

Hans Thor Andersen

Counterurbanization: the changing pace and nature of population deconcentration. Ed. by A. G. Champion.

Arnold, London 1989. XXII, 266 s., fig. 25 cm. GBP 27.-.

Emnet er 'counterurbanization', dvs den decentralisering i befolkningsfordelingen der har kunnet iagttages i den vestlige verden fra o 1970. Storbyvækstens ophør punkterede mange lokale drømme om lokale kraftcentre og ikke mindst den almene antagelse, at koncentration ikke alene var en nødvendig konsekvens af udviklingen, men ligefrem en forudsætning for vækst og fremgang på alle områder. I stedet decentraliseredes samfundene; befolkning og erhverv viste sig at kunne trives også i mindre byer og rene landområder. Bogen søger at evaluere denne udviklingsfase, der pt synes bremset/ ophørt.

Problemstillingerne trækkes op i et indledningskapitel, hvorpå der følger en lidt tynd gennemgang af begreb og metode. Der mangler en uddybning af sammenhængene mellem counterurbanization og det post-industrielle (postmoderne?) samfunds fremtoning. Der reflekteres meget lidt over den valgte indfaldsvinkel: Befolkningsudvikling og fordeling.

Resten af bogen er viet til 11 'nationalkapitler' – USA, UK, Vesttyskland, Italien, Japan, Danmark, Norge m.fl. Det er som regel gode kapitler, der kan læses hver for sig. Men en stor del af pladsen er anvendt på en bred, beskrivende introduktion af det enkelte land og dets særlige forhold.

Bogen er udpræget deskriptiv, og som sådan lever den op til sit formål som lærebog på førstedsstudiet.

Hans Thor Andersen

Alfred Schinz: *Cities in China. (Urbanization of the earth, 7).*

Borntraeger, Berlin 1989. VIII, 492 s., ill. & 1 kort i lomme. 28 cm. DEM 185.-.

Bogen indledes af en kort oversigt over den kinesiske udvikling, navnlig med henblik på urbanisering. Dernæst følger et

længere kapitel omhandlende perioderne i den kinesiske urbanisering og en karakteristik af de enkelte regioner i Kina. Bogens tredie del er en godt tre hundrede siders gennemgang af de større kinesiske byer med talrige fotos og kortskitser.

Bogen efterlader indtrykket af et meget omhyggeligt og systematisk arbejde og vil kunne anvendes som opslagsværk. Der savnes lidt en afrunding på de 300 siders gennemgang af kinesiske storbyer.

Hans Thor Andersen

Gordon Logie: *Elsevier's dictionary of physical planning: in six languages: English, French, Italian, Dutch, German, and Swedish.*

Elsevier, Amsterdam 1989. 468 s., 25 cm. USD 184.25.

Bogen er en komplettering af en international planlægningsordbog i fem bind. For dels at opsamle nye begreber, dels at sikre et behændigt opslagsværk uden den måske lidt uhensigtsmæssige opdeling, 5-bindsværket lider under, har forlaget udsendt dette værk.

Langt hovedparten af pladsen bruges til en engelsksproget liste over planlægnings- og -beslægtede udtryk med de ækvivalente udtryk på fransk, italiensk, tysk, nederlandsk og svensk. Det sidste giver også danskere en chance for at være med. Endvidere henvises til beslægtede udtryk/ begreber. Hertil kommer så en opslagsmulighed på hvert af de fem nævnte sprog – hvis der skulle være brug for at anvende en sådan indfaldsvinkel.

Kort og godt en særdeles nyttig bog.

Hans Thor Andersen

Labour migration: the internal geographical mobility of labour in the developed world. Ed. by James H. Johnson and John Salt.

Fulton, London 1990. VIII, 215 s., fig. 24 cm. Pris ikke oplyst.

Emnet er arbejdskraftens geografiske mobilitet i den vestlige verden. Vel at mærke indenfor de enkelte lande. Denne form for migration er af beskedent omfang i de fleste lande, men gennem en længere år-række er det en af de vigtige faktorer bag ændringerne i den demografiske, økonomiske, sociale og ikke mindst geografiske struktur.

Bogen består af to dele. I første del præsenteres eksempler fra USA, Japan, UK og Frankrig. Anden del præsenterer nogle centrale blokeringer for arbejdskraftens frie mobilitet. I beslutningsfasen er de